.news 13 2010

Vážení čtenáři,

termíny vydání tohoto a minulého .news rámují hlavní událost nového čísla. Během prvních tří měsíců roku 2010 totiž došlo k podepsání bez mála 100 000 domén s koncovkou .CZ technologií DNSSEC. Díky tomu se náš registr stal největším co do počtu zabezpečených domén na světě. Hlavní podíl na této skutečnosti mají dva registrátoři domén .CZ, společnosti WEB4U a ACTIVE 24. Bezpečnost je jistě v řadě oborů na prvním místě a v případě tohoto čísla by se dalo říct, že je na prvním až posledním. Informací číslo dvě je článek, který se týká týmu CZ.NIC-CSIRT. Tento tým má za cíl dohlížet na bezpečnost doménového prostoru .CZ. Jeho „novým" úkolem je blokovat domény, jejichž obsah má škodit uživatelům internetu a to nejen v České republice. A tato skutečnost nastala hned v průběhu února, kdy pracovníci týmu CZ.NIC-CSIRT odstavili 150 domén .CZ se škodlivým obsahem.

Ale abychom nezůstali jen u té bezpečnosti, dovolím si upozornit na úspěch, který zaznamenal ředitel technické podpory Aleš Mokrý se svou kampaní Dobrá doména. V soutěži Louskáček, která hodnotila české reklamní kampaně za uplynulý rok, obsadila Dobrá doména v kategorii on-line druhé, dělené místo a protože první nebylo obsazeno, stala se tak jedním ze dvou vítězů této kategorie. Takové ocenění nám udělalo velkou radost; zlatí, stříbrní i bronzoví Louskáčci jsou v reklamní branži ceněnou trofejí. Pro nás toto ocenění znamená i to, že si naší práce všimli lidé z jiné než naší branže. Aleš Mokrý a jeho Dobrá doména byla v březnu vidět i ve vybraných knihovnách po celé České republice. Těší nás, že jsme mohli být jedním z partnerů akce Březen měsíc čtenářů.

Samozřejmě toto číslo obsahuje i další neméně zajímavé informace, ale nebudu je prozrazovat hned na úvod.

Příjemné čtení vám přeje

Ondřej Filip, *výkonný ředitel sdružení CZ.NIC*

Rekordní počet zabezpečených domén technologií DNSSEC

Na konci ledna oznámila společnost WEB4U, že všem u ni zaregistrovaným doménám, které jsou zároveň provozované na jejich DNS serverech, zavede zdarma ochranu v podobě technologie DNSSEC. Tento krok znamenal v té době zvýšení počtu takto zabezpečených domén na více než 14 tisíc. K WEB4U se potom na začátku března přidal jeden ze tří největších registrátorů domény .CZ, společnost ACTIVE 24, která svým zákazníkům poskytla automaticky stejnou službu jako WEB4U. Oba tito významní registrátoři navíc potvrdili, že budou DNSSEC zavádět pro všechny .CZ domény svých nových zákazníků. Díky rozhodnutí obou jmenovaných společností vzrostl během několika měsíců počet zabezpečených domén technologií DNSSEC ze 1 414 (konec roku 2010) na necelých 100 000 (půlka tohoto března). Správce české národní domény, sdružení CZ.NIC, se tak stal registrem s největším počtem „podepsaných" domén na světě. Předstihli jsme tak všechny ostatní země, které DNSSEC zavedli před námi i po nás. Na druhém místě je v tuto chvíli správce švédské národní domény (.SE). Ten zavedl DNSSEC vůbec jako první na světě a společně s námi je v prosazování této technologie na národní i mezinárodní úrovni nejaktivnější.

Rozhodnutí WEB4U a ACTIVE 24 je velice cenné, protože výrazně přispěje k bezpečnosti a to nejen českého internetu. Tímto krokem ukazujeme cestu i ostatním zemím, které tuto technologii v současné době zavádějí.

DNSSEC má význam hlavně pro ty, kteří usilují o co největší bezpečnost svých informací na internetu. Mezi takové patří například banky nebo e-shopy, na jejichž webech návštěvníci často zadávají citlivé osobní údaje jakými jsou přístupová jména a hesla, čísla kreditních karet apod. Sdružení CZ.NIC zavedlo DNSSEC v doméně .CZ v říjnu 2008. Více o této technologii najdete na internetové adrese www.dnssec.cz.

DOMÉNY BLOKUJE BEZPEČNOSTNÍ TÝM CZ.NIC

Od 1. ledna tohoto roku zablokoval bezpečnostní tým sdružení 150 domén se škodlivým obsahem. Právo odstavovat takové domény má CZ.NIC od začátku roku 2010.

VÍCE

DATOVÉ SCHRÁNKY V MOBILECH

Přístup do datových schránek z mobilních telefonů už není nemožný a to díky prototypu aplikace, která vznikla na půdě sdružení, konkrétně v Laboratořích CZ.NIC.

VÍCE

DOBRÁ DOMÉNA VYHRÁLA STŘÍBRNÉHO LOUSKÁČKA

V prestižní soutěži Louskáček, která hodnotí reklamní kampaně, obsadila Dobrá doména dělené druhé místo a stala se tak jedním ze dvou nejzajímavějších on-line projektů roku 2009.

VÍTE, ŽE

od 1. ledna 2010 platí nová pravidla registrace?

Změny v pravidlech souvisí především s bezpečností týkající se domény .CZ. Podle nových pravidel nesmí držitel domény .CZ užívat takovouto doménu v rozporu s právem nebo zájmy třetích osob. CZ.NIC může v současnosti zrušit delegaci domény při ohrožení národní nebo mezinárodní bezpečnosti. Současná pravidla také nově umožňují poskytování historie domén, a to pouze aktuálnímu držiteli.

CZ.NIC upozorňuje na aktivity České doménové centrály

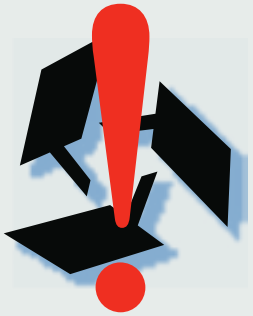

Správce české národní domény v poslední době zaznamenává u vlastníků internetových domén množící se stížnosti na praktiky společnosti Česká doménová centrála. Její obchodní aktivity spočívají v obvolávání menších firem, které mají zaregistrovanou některou z domén (většinou .CZ a/nebo .EU), a v nabízení registraci doménových ekvivalentů s koncovkami .com, .info, .biz apod. Na držitele domén přitom vyvíjí nátlak pomocí informace, že od jiného subjektu evidují objednávku nabízených domén, například jako spekulativní nákup. Za registraci si Česká doménová centrála, která není akreditovaným registrátorem, navíc účtuje až dvacetinásobek běžné ceny.
CZ.NIC proto v případě kontaktu Českou doménovou centrálou doporučuje okamžitě přerušit komunikaci; podle zaznamenaných zkušeností se operátoři společnosti snaží kontaktovaného vmanipulovat do telefonického uzavření smlouvy. Dále sdružení vybízí zvážit, zda jsou nabízené domény skutečně potřebné. Pokud ano, pak je nejrychlejším a nejvýhodnějším řešením oslovit stávajícího registrátora, nebo si podle vlastního uvážení vybrat jiného vyhovujícího (například ze seznamu na internetové adrese http://www.nic.cz/whois/registrars/).
Ceny na trhu se podle koncovky pohybují v rozmezí 200 až 400 korun, Česká doménová centrála si za registraci podle dosavadních zkušeností účtuje okolo čtyř tisíc korun za jednu doménu.
Této kauze se CZ.NIC věnoval již dříve na svém blogu. Řadu konkrétních zkušeností s Českou doménovou centrálou naleznete v komentářích pod článkem. ■

Od začátku roku bylo zablokováno 150 domén .CZ

Bezpečnostní tým CZ.NIC-CSIRT, který působí v rámci sdružení CZ.NIC od ledna 2010, zablokoval již 150 domén s koncovkou .CZ. Důvody, které vedly k odstavení těchto domén, souvisely s jejich využíváním pro šíření škodlivého softwaru a k phishingovým útokům. CZ.NIC-CSIRT vznikl s cílem minimalizovat rizika možného ohrožení národní či mezinárodní počítačové bezpečnosti a přispívat k eliminaci škodlivého obsahu v doménovém prostoru .CZ. Tým je oprávněn prokazatelně škodlivé domény blokovat až po dobu jednoho měsíce, a to i opakovaně.
CZ.NIC-CSIRT funguje déle než rok, od ledna 2010 má ale nově právo blokovat domény se závadným obsahem. Všech 150 domén bylo odstaveno během čtyř dnů, v jejichž průběhu se útočníci zaměřili na zneužívání domén v zóně .CZ. Domény jsou v tuto chvíli zablokovány na jeden měsíc. Je možné je opět aktivovat poté, co z nich jejich provozovatel odstraní závadný obsah.
Tým CZ.NIC-CSIRT je součástí bezpečnostní sítě, do níž jsou zapojeni podobné bezpečnostní skupiny, které existují jak na úrovni správců registrů domén, tak například bank, provozovatelů internetového připojení, výrobců hardware nebo univerzit. Zástupci těchto týmů spolupracují; setkávají se v rámci různých fór a vyměňují si mezi sebou zkušenosti a informace.
Sdružení CZ.NIC nemá povinnost aktivně vyhledávat domény se škodlivým obsahem. Zabývá se ale podněty, které obdrží a prostřednictvím e-mailového nebo telefonického ohlášení. Podrobnosti týkající se týmu CZ.NIC-CSIRT najdete na stránkách www.nic.cz/csirt. ■

Podpis kořenové zóny se blíží

Když sdružení CZ.NIC v září 2008 podepsalo doménu .CZ pomocí technologie DNSSEC, nebylo vůbec jasné, kdy a jak dojde k podepsání nadřazené, tedy kořenové zóny. V roce 2009 se ale věci začaly hýbat kupředu mílovými kroky. Nejprve americká NTIA, která je obdobou našeho ČTÚ, začala sbírat připomínky k procesu podepsání kořenové zóny, ke kterému jsme se vyjádřili i my, a na podzim organizace ICANN představila podrobný plán podepsání kořenové zóny. Jak tedy tento plán vypadá?
Kořenová zóna se začala podepisovat interně 1. prosince 2009. Tento proces byl pro vnějšího pozorovatele neviditelný, protože takto podepsaná kořenová zóna nebyla nikde publikována. Šlo tedy především o ověření procesů mezi organizacemi ICANN a Verisign.
Na konci ledna 2010 došlo k publikování tzv. DURZ podepsané zóny na kořenovém serveru L. Zkratka DURZ je ve volném překladu něco jako Schválně nevalidovatelná kořenová zóna. V praxi to znamená, že podpisy a klíče, které jsou v kořenové zóně publikovány, nelze ověřit pomocí DNSSECu. Tento postup byl zvolen, aby bylo možné ověřit, že nedojde k žádným významným výpadkům v poskytování kořenové zóny.
V tuto chvíli, tedy na konci dubna, byla takto „podepsaná" kořenová zóna publikována na dalších 11 serverech; teď tedy naleznete klíče a podpisy na kořenových serverech A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M. K publikování podepsané zóny na pěti kořenových serverech (H, C, G, B, F) došlo 14. dubna 2010. Poslední zbývající server J bude podepsán na začátku května. Po publikování DURZ zóny na všech serverech budou dva měsíce studovány dopady tohoto kroku a pokud bude vše dle předpokladů bez problémů, bude skutečně podepsaná kořenová zóna zveřejněna 1. července 2010. Celý tento časový harmonogram a více informací včetně provozních dokumentů naleznete na stránkách věnovaných podpisu kořenové zóny – www.root-dnssec.org. ■

CZ.NIC zpřístupňuje datové schránky z mobilních telefonů

Dostat se k obsahu datových schránek z mobilních telefonů je poměrně problematické. K řešení této situace přispělo na začátku tohoto ledna sdružení CZ.NIC, které pro telefony postavené na linuxové platformě Maemo 5 vyvinulo prototyp aplikace, díky níž je možné se do datových schránek pohodlně připojit. Radovat se tak mohou především majitelé jedné z posledních novinek společnosti Nokia. Její nedávno uvedený model N900 právě systém Maemo 5 využívá. Rozšířený prototyp aplikace DSGUI si lze zdarma stáhnout na adrese http://labs.nic.cz/datove-schranky. Problém současného webového rozhraní datových schránek spočívá v tom, že umožňuje odesílat zprávy pouze s nainstalovaným rozšířením pro MS Windows - 602 XML Form Filler. Proto byla na půdě sdružení vytvořena aplikace, která bude na nejrůznějších alternativních systémech včetně těch mobilních poskytovat plnou funkcionalitu a nebude toto proprietární rozšíření potřebovat.

Vývoj řešení pro přístup do datových schránek především z otevřených operačních systémů má na starosti výzkumné centrum Laboratoře CZ.NIC, které je od konce loňského srpna součástí sdružení CZ.NIC. Aplikaci DSGUI tak lze nyní úspěšně použít kromě systému Maemo 5 i na několika linuxových distribucích, FreeBSD a dále na OS Windows XP, Vista a 7 a na MacOS X. Podle Petra Kasy, ředitele společnosti Nokia pro Českou a Slovenskou republiku, nabízí otevřená platforma Maemo 5 široké možnosti jak vývojářům, tak i samotným uživatelům. Aplikaci pro přístup k datovým schránkám považuje Petr Kasa za výbornou ukázkou toho, jak je pro vývojáře snadné přijít v krátké době s praktickým nástrojem, který řeší konkrétní problém velkého množství uživatelů.

Veřejná vystoupení zaměstnanců CZ.NIC

Ani první tři měsíce roku 2010 nebyly chudé na vystoupení zaměstnanců sdružení na odborných konferencích a fórech. Na začátku února se na půdě Masarykovy koleje v Praze konal další ročník konference Prague PostgreSQL Developers' Day – (P2D2), který uspořádal CSPUGem ve spolupráci s Fakultou informatiky ČVUT. Na této akci určené pro vývojáře aplikací a administrátory databáze PostgreSQL prezentoval také Pavel Stěhule, který se problematice PostgreSQL věnuje dlouhodobě; účastní se mimo jiné školení a píše odborné články. Jedním z partnerů konference bylo i sdružení CZ.NIC. Pavel Stěhule stihl v únoru ještě jedno odborné setkání věnované tentokrát internetové bezpečnosti. Společnost Internet Info uspořádala druhý ročník úspěšné konference Trendy v internetové bezpečnosti, na jejímž programu byl i workshop s názvem SQL injection - princip a ochrana.

Výkonný ředitel sdružení Ondřej Filip a vedoucí oddělení marketingu a komunikace Pavel Tůma absolvovali společně dvě akce věnované širší a úzce specializované veřejnosti. První se konala na půdě Unicorn Collage a oba kolegové se zde podělili o prezentaci týkající správy internetu, IPv6 a BGP. Ondřej Filip a Pavel Tůma se také zúčastnili březnového setkání ICANN v keňském Nairobi. První jmenovaný prezentoval výsledky útoků na DNS, které byly realizovány členy Laboratoří CZ.NIC; Pavel Tůma zde vystoupil před mezinárodním publikem s přednáškou o nových aplikacích spojených s bezpečnostní technologií DNSSEC.

Novinky z Akademie CZ.NIC

Akademie

Metody a techniky ochrany proti spamu a SQL injection – principy a ochrana, to jsou názvy nových kurzů ve výukovém centru sdružení. Další nová informace týkající se akademie souvisí s úpravou ceníku všech kurzů, které jsou od ledna o polovinu levnější. Metody a techniky ochrany proti spamu seznámí účastníky s používanými technikami rozesílání nevyžádané pošty a ochranou vlastních poštovních serverů. Součástí setkání jsou i praktická cvičení, která budou probíhat na poštovních serverech používaných v praxi. Druhý kurz představí základní techniky útoku metodou SQL injektáže. Během školení budou představeny nástroje bránící takovému napadení. Účastníci se také dozví více o postupech omezujících dopady průniku a o nástrojích pro včasné odhalení průniku.

Nejbližší kurzy v Akademii CZ.NIC

Principy a správa DNS
14. – 15. června, přednášející: Ondřej Surý

DNSSEC – zabezpečení DNS
16. června, přednášející: Matej Dioszegi

Problematika infrastruktury veřejných klíčů (PKI)
17. června, přednášející: Pavel Vondruška

Optimalizace PostgreSQL
18. června, přednášející: Pavel Stěhule

Více informací o těchto a dalších kurzech, stejně jako přihlašovací formulář, jsou na internetové adrese www.nic.cz/akademie.

Vybráno z .blogu

Jak se staráme o své údaje...

(autor: Martin Peterka, provozní ředitel sdružení CZ.NIC publikováno: 20. ledna 2010)

Každý z nás, kdo má alespoň jednu doménu, už zřejmě ocenil důležitost správně uvedeného e-mailu v databázi CZ.NIC, resp. v záznamech jednotlivých registrátorů. Okamžiků, kdy je správný e-mail důležitý, je celá řada – ať už se jedná o zasílání hesel k transferu, informací o změnách v záznamu nebo třeba o prodlužování domény.

Na e-maily uvedené v databázi odchází jak výzvy k úhradě poplatku s variabilními symboly, částkou atd. od jednotlivých registrátorů, tak informace přímo z CZ.NIC (o tom, že doména expiruje, je vyřazena z DNS, kdy bude zrušena).

E-mail je po mnoho let (konkrétně od roku 1999) povinnou položkou. Přesto se v databázi vyskytují záznamy, které pocházejí z doby před rokem 1999, které e-mail vyplněný neměly a dodnes nemají.

CZ.NIC se za ty roky pokoušel držitele domén, kteří neměli uvedenu žádnou e-mailovou adresu, několikrát kontaktovat. Nutno konstatovat, že většinou bez valného úspěchu. V registru nadále zůstávalo něco přes tisícovku osob, které neměly e-mail uvedený.

Ve druhé polovině roku 2009 jsme se tedy rozhodli pokusit se s tímto problémem „zatočit" a intenzivně se mu věnovat. Naši zaměstnanci postupně kontaktovali všechny osoby, které jsou v registru aktuálně navázány alespoň na jednu doménu a požádali je, aby si doplnily údaje v naší databázi. Pro nalezení kontaktů použili všechny možné způsoby, zejména pak samotné webové stránky jednotlivých domén a skutečně se jim podařilo se všemi dotčenými spojit.

Kontakt byl realizován telefonicky – v rámci telefonického hovoru byl volaný upozorněn na situaci, byl mu popsán problém i cesta, jakou lze data opravit, a byl požádán o poskytnutí e-mailové adresy, na kterou mu potom byl popis problému (a postup řešení) zaslán ještě písemně se žádostí o potvrzení přijetí zprávy.

Výsledky akce byly průběžně sledovány a ty osoby, které e-maily nedoplnily, jsme kontaktovali opětovně. Některé z nich až čtyřikrát...

Zajímají vás výsledky celé akce, která probíhala průběžně od června až do listopadu 2009? Z celkového počtu 1 085 kontaktů bez e-mailu se nám jich podařilo vyřešit k dnešnímu dni 452. 287 kontaktů si doplnilo údaje. Ostatní nahradili své záznamy u domén jinými (s platnými adresami), případně došlo ke zrušení jejich domén. Vyjádřeno procenty je to celkem něco málo přes 40 procent.

Je to hodně nebo málo? V porovnání s podobnými akcemi v minulosti je to úspěch. Celá akce navíc bude mít ještě nějakou setrvačnost, takže se dá očekávat, že ta čísla ještě mírně vzrostou.

Pokud se ale nad tímto výsledkem zamyslím z opačného úhlu pohledu, zas tak skvělý mi nepřijde. Takřka denně se totiž setkáváme se stížnostmi, resp. dotazy lidí, kteří o svou doménu přišli, aniž by chtěli. Potom posloucháme nářky typu „o ničem jsem nevěděl, nikdo mi nic neřekl, nikdo mne neinformoval a samozřejmě doménu chci a je přece jasné, že kdyby mi někdo dal vědět, tak jsem ji už dávno zaplatil". Když pak situaci prověřujeme, zjišťujeme, že e-maily uvedené u těchto osob v databázi už dávno neplatí („ten člověk už u nás přece dávno nepracuje", „tohoto poskytovatele už dávno nemáme a tedy ani e-maily u něj"), poštovní adresa je jiná („samozřejmě, stěhovali jsme se před třemi lety") a tak dále.

Těch 633 držitelů, které jsme nyní kontaktovali a kteří si údaje nedoplnili, dostalo šanci navíc. Mohli své problémy vyřešit včas, bez hrozby ztráty peněz, zákazníků, domény. Té šance nevyužili, ačkoliv domény vlastní 10 a více let a vsadím se, že zas tak úplně bezcenné pro ně nebudou. A zejména pro ně tedy může být výsledkem celé naší akce zbytečně promarněná šance.

Kampaní roku je Dobrá doména

On-line kampaň Dobrá doména, kterou v loňském roce spustilo sdružení CZ.NIC, získala na letošním udílení prestižních reklamních cen stříbrného Louskáčka (zlatý Louskáček nebyl v této kategorii udělen). Reklamní kampaň, jejímž tvůrcem byla agentura Scholz & Friends Praha, doplňuje aktivity sdružení spojené s osvětou v oblasti internetových domén a internetu samotného. S Alešem Mokrým, vedoucím technické podpory a současně ústřední postavou kampaně, se mohla veřejnost setkat poprvé 9. března 2009. Kromě internetové microsite www.dobradomena.cz byla do komunikačního mixu zahrnuta také bannerová kampaň, venkovní reklama, inzerce v tisku a komunikace prostřednictvím sociálních sítí.

Cílem kampaně Dobrá doména je zvýšit povědomí o doménách a skrze něj podporovat obecnou počítačovou gramotnost. Konkrétně to pak znamená stručně, přehledně a v neposlední řadě také zábavnou formou vysvětlovat běžnému uživateli internetu, jaké jsou výhody vlastní domény, proč by si ji měl registrovat a co z vlastnictví domény plyne. Kampaň má také upozorňovat na to, že registrací celý proces nekončí, že je potřeba se o doménu také starat.

Do projektu Dobrá doména se v loňském roce zapojili také někteří registrátoři domény .CZ, kteří zájemcům nabídli konkrétní návody, jak si krok po kroku zaregistrovat doménu právě u nich.

CZ.NIC partnerem akce Březen měsíc čtenářů a projektu Webarchiv

Celý březen se mohli návštěvníci knihoven po celé České republice potkávat s Alešem Mokrým a heslem „Dobrá doména je jako dobrá kniha, nikdy její název nezapomenete". Kromě plakátů byl ředitel technické podpory aktivní i na své facebookové stránce, kde se v březnu objevovaly tipy na zajímavé knihy z jeho čtenářského deníku.

V uplynulém měsíci jsme se také stali jedním z partnerů Webarchivu, digitálního archivu „českých" webových zdrojů, které jsou shromažďovány za účelem jejich dlouhodobého uchování. Ochranu a uchování těchto dokumentů zajišťuje od roku 2000 Národní knihovna ČR ve spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou a Ústavem výpočetní techniky Masarykovy univerzity.